



OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSTYRELSEN

Etusivu (/fi)

Haettavissa (/fi/rahoitus/haettavissa)

Hankeavustukset kiusaamisen ja väkivallan ehkäisyyn ja niihin puuttumiseen perusopetuksessa

Valtionavustus

Hankeavustukset kiusaamisen ja väkivallan ehkäisyyn ja niihin puuttumiseen perusopetuksessa

Perusopetus

Hyvinvointi

Turvallisuus

Tila:

Haettavissa

Hakuaika:

 19.12.2024 – 12.2.2025 klo 16:15

Hakulomake:

[Linkki valtionavustushakemukseen](#) 

(<https://valtiovavustukset.oph.fi/avustushaku/718/?lang=fi>)

Määräraha:

4 800 000 €

Lisätietoa antavat:

Opetusneuvos Tanja Väänänen

Opetusneuvos Jukka Vetoniemi

Undervisningsråd Christine Söderek

Sähköposti muodossa etunimi.sukunimi@oph.fi

Avustuksen tavoitteena on kehittää ja jalkauttaa kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan ehkäisyyn ja niihin puuttumisen

toimintatapoja ja -malleja, vahvistaa yhteistyötä sekä edistää toimenpiteiden vaikuttavuutta perusopetuksessa.

Tausta ja tavoitteet (#anchor-tausta-ja-tavoitteet)

Haun kuvaus

Tämän avustuksen tarkoituksena on tukea, kehittää ja jalkauttaa kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan ehkäisyn ja niihin puuttumisen toimintatapoja ja -malleja. Lisäksi avustuksen tavoitteena on edistää kiusaamisen ja väkivallan ehkäisyn ja puuttumisen eteen tehtävien toimien yhtenäisyyttä ja vaikuttavuutta perusopetuksessa sekä vahvistaa alueellista koordinaatiota. Jaettavalla valtionavustuksella on tarkoitus edistää hallitusohjelman mukaisia toimia turvata jokaisen lapsen oikeus turvalliseen oppimisympäristöön omassa koulussaan. Avustuksella edistetään hallitusohjelman tavoitteita jalkauttaa kouluväkivallan ennaltaehkäisyyn ja väkivaltilanteisiin puuttumiseen liittyviä yhtenäisiä suunnitelmia ja toimintamalleja. Avustuksella vahvistetaan monialaista yhteistyötä, edistetään koulun ja kodin välistä yhteistyötä, vahvistetaan yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa sekä koulupäivän turvallisuutta.

Avustus myönnetään perusopetuksen opetuksen järjestäjien kehittämishankkeille. Hanke voidaan toteuttaa opetuksen järjestäjien yhteistyöhankkeena tai yksittäisen opetuksen järjestäjän hankkeena. Kehittämisen- ja yhteistyöhankkeissa vahvistetaan omaa sekä alueellista työtä näiden ilmiöiden parissa. Avustusta kohdennetaan koulun henkilöstön tietopohjan ja osaamisen vahvistamiseen sekä paikallisten ja alueellisten hyvien käytänteiden ja toimintamallien kehittämiseen ja juurruttamiseen osaksi koulu yhteisön rakenteita. Avustusta voidaan kohdentaa alueellista toimintaa koordinoivan, kehittävän ja toteuttavan henkilön palkka- ja toimintakuluihin. Koordinaattoritoiminnalla vahvistetaan paikallista ja alueellista osaamista. Hankehakemuksissa luetaan eduksi monialaisen yhteistyön vahvistaminen koulun ulkopuolisten toimijoiden (kuten poliisin, hyvinvointialueiden sosiaali- ja terveystieteiden ja kolmannen sektorin toimijoiden) kanssa.

Opetushallitus tukee avustuksen saaneita hankkeita maksuttomalla täydennyskoulutuskokonaisuudella kiusaamisen, syrjinnän, häirinnän ja väkivallan ennaltaehkäisyssä ja puuttumisessa sekä turvallisen toimintakulttuurin rakentamisessa hankekauden aikana. Täydennyskoulutuskokonaisuuden alussa on

myös mahdollisuus tutustua jo olemassa oleviin malleihin, kuten esimerkiksi Etelä-Karjalan malliin.

Huomioi, että avustukset myönnetään sillä ehdolla, että eduskunta hyväksyy vuoden 2025 valtion talousarviossa tarkoitukseen varatun määrärahan.

Haun tavoitteet

Kehittämisen painopiste tulee olla kiusaamisen ja väkivallan ennaltaehkäisevien ja puuttumisen toimintatapojen kehittämisessä ja niiden juurruttamisessa koulun toimintakulttuuriin.

Hankesuunnitelmassa voi hyödyntää seuraavia tavoitealueita. Jokaiseen hankkeeseen on sisällytettävä kiusaamisen, häirinnän ja väkivallan ennaltaehkäisy ja niihin puuttuminen sekä monialaisen yhteistyön vahvistaminen.

Kiusaamisen, häirinnän ja väkivallan ennaltaehkäisy ja niihin puuttuminen

- psykologisen turvallisuuden vahvistaminen kouluyhteisössä
- koulun turvallisen toimintakulttuurin jatkokehittäminen
- opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmaan pohjaavan työn kehittäminen kiusaamisen, häirinnän ja väkivallan ehkäisyyn ja puuttumiseen
- suunnitelmallisen yhdenvertaisuus- ja tasa-arvotyön kehittäminen
- konkreettisten ennaltaehkäisevien toimintatapojen kehittäminen
- hyvien käytänteiden ja toimintamallien jakaminen ja juurruttaminen osaksi rakenteita
- koulun henkilöstön tietopohjan ja osaamisen vahvistaminen
- huomioidaan myös eri kiusaamisilmiöt kuten esimerkiksi syrjivä kiusaaminen ja nettikiusaaminen
- yksinäisyyden, ulkopuolisuuden ja ostrakismin vähentäminen

Turvallisen ja yhteisöllisen toimintakulttuurin edistäminen koulussa

- turvallisen yhteisön, oppimisympäristön ja toimintakulttuurin kehittäminen
- yhteisöllisen opiskeluhoitotyön vahvistaminen
- oppilaiden tunne- ja vuorovaikutustaitojen sekä turvataitojen vahvistaminen

Monialaisen yhteistyön vahvistaminen

- koulun sisällä koulun henkilöstön ja opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten kanssa
- koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa kuten esimerkiksi nuorisotoimen, vapaa-ajan toiminnan (seurat, yhdistykset jne.) tai hyvinvointialueiden kanssa
- koulujen, sosiaalihuollon palvelujen ja poliisin kesken tehtävä yhteistyö
- etenkin pitkittyneiden ja vakavien tapauksien katkaisemiseksi/lopettamiseksi

Oppilaiden ja huoltajien osallisuuden vahvistaminen

- oppilaiden osallisuuden mahdollisuuksien vahvistaminen kiusaamisen, häirinnän ja väkivallan ehkäisyyn ja puuttumisen työssä
- kodin ja koulun yhteistyön vahvistaminen
- huoltajien osallisuuden vahvistaminen

Taustatietoja

Koulukiusaaminen koskettaa isoa osaa perusopetuksen oppilaista. Kouluterveyskyselyn mukaan perusopetuksen oppilaista 43 prosenttia 4. ja 5. luokalta ja 34 prosenttia 8. ja 9. luokalta raportoivat vuonna 2023, että olivat olleet koulukiusattuna tai osallistuneet koulukiusaamisen lukuvuoden aikana. Vuonna 2023 4. ja 5. luokan oppilaista yhdeksän prosenttia ja 8. ja 9. luokan oppilaista kahdeksan prosenttia oppilaista ilmoitti olevansa koulukiusattuna vähintään kerran viikossa ja edellisiin vuosiin verrattuna nämä luvut ovat lähteneet nousuun. Vuonna 2023 8. ja 9. luokan oppilaista neljä prosenttia ilmoitti osallistuneensa koulukiusaamiseen vähintään kerran viikossa. Vain 56 prosenttia 4. ja 5. luokan kiusatuista tai muita kiusanneista oppilaista ja 33 prosenttia 8. ja 9. luokan kiusatuista tai muita kiusanneista oppilaista olivat kertoneet asiasta koulun aikuiselle.

Fyysistä uhkaa vuoden aikana ilmoittivat vuonna 2023 kokeneensa 16 prosenttia 4. ja 5. luokan oppilaista ja 18 prosenttia 8. ja 9. luokan oppilaista. Seksuaalista häirintää koulussa vuoden aikana ilmoittivat vuonna 2023 kuusi prosenttia 8. ja 9. luokan oppilaista kokeneensa, kun taas kokemukset tästä julkisessa tilassa olivat yleisempiä ja niitä ilmoittivat kokeneensa 14 prosenttia 8. ja 9. luokan oppilaista. Vuonna 2023 8. ja 9. luokan oppilaista 33

prosenttia ja ruotsinkielisistä oppilaista 36 prosenttia ilmoitti kokeneensa syrjintää koulussa tai vapaa-ajalla.

Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon näkökulmasta on hyvä kiinnittää huomiota siihen, että kokemukset kiusaamisesta, häirinnästä, syrjinnästä tai väkivallasta vaihtelevat erilaisten oppilaiden kesken. On tärkeää pohtia, miten esimerkiksi haavoittuvassa asemassa olevien oppilaiden kokemukset huomioidaan ehkäisy-, puuttumisen ja osallisuuden näkökulmista.

Kansallinen koulutuksen arviointikeskus (Karvi) toteutti

[kiusaamisen vastaisten menetelmien arvioinnin](https://www.karvi.fi/fi/arvioinnit/esi-ja-perusopetus/teema-ja-jarjestelmaarvioinnit/kiusaamista-ehkaisevien-seka-hyvinvointia-ja-tyorauhaa-parantavien-menetelmien-arviointi)

(<https://www.karvi.fi/fi/arvioinnit/esi-ja-perusopetus/teema-ja-jarjestelmaarvioinnit/kiusaamista-ehkaisevien-seka-hyvinvointia-ja-tyorauhaa-parantavien-menetelmien-arviointi>) vuosina 2021–2023 osana silloisen kiusaamisen, häirinnän ja väkivallan ehkäisyyn toimenpideohjelman. Arvioinnissa kiusaamisen vastaisilla menetelmillä tarkoitettiin sellaisia perusopetukseen suunnattuja menetelmiä, joiden tavoitteena oli kiusaamisen ennaltaehkäisy, kiusaamiseen puuttuminen tai kiusaamisen jälkihoito, eli tarpeenmukaisen tuen järjestäminen kiusaamistilanteen jälkeen. Karvin arvioinnissa todettiin, että menetelmien juurtumista kouluun tuki menetelmän käyttöön sitoutunut henkilöstö, johdon tuki sekä menetelmän sitominen osaksi koulun muuta toimintaa ja yhteisöllistä opiskeluhuoltoa. Arvioinnista ilmenee, että valitettavan monessa koulussa menetelmän käyttö oli kuitenkin vain muutamien henkilöiden vastuulla, jolloin menetelmän juurruttaminen koulun arkeen oli haastavampaa. Myös menetelmän käytön jatkuvuus koulussa oli tällöin vaarassa mahdollisten henkilöstövaihdosten vuoksi.

Jokaisella oppilaalla on perusopetuslain mukaan oikeus turvalliseen oppimisympäristöön. Kouluilla tulee olla suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä, ja koulun aikuisilla on velvollisuus ilmoittaa tietoonsa tulleesta kiusaamis-, häirintä-, syrjintä- tai väkivaltatapauksesta siinä osallisina olleiden oppilaiden huoltajille. Koulujen kiusaamisen, häirinnän ja väkivallan vastaisen työn tueksi on tarjolla erilaisia ehkäiseviä sekä puuttuvia menetelmiä ja toimintamalleja. Kiusaamisen, häirinnän ja väkivallan systemaattinen ehkäisy ja puuttuminen on tärkeä osa koulun turvallista toimintakulttuuria. Opetushallitus on myös julkaissut erilaisia tukimateriaaleja koulujen työn tueksi, esimerkiksi [Kiusaamisen vastainen työ kouluissa ja oppilaitoksissa-opas](https://www.oph.fi/fi/tilastot-ja-julkaisut/julkaisut/kiusaamisen-vastainen-tyo-kouluissa-ja-oppilaitoksissa) (<https://www.oph.fi/fi/tilastot-ja-julkaisut/julkaisut/kiusaamisen-vastainen-tyo-kouluissa-ja-oppilaitoksissa>) sekä [Opas seksuaalisen häirinnän ennaltaehkäisemiseksi ja siihen](https://www.oph.fi/fi/tilastot-ja-julkaisut/julkaisut/kiusaamisen-vastainen-tyo-kouluissa-ja-oppilaitoksissa)

puuttumiseksi kouluissa ja oppilaitoksissa (<https://www.oph.fi/fi/tilastot-ja-julkaisut/julkaisut/opus-seksuaalisen-hairinnan-ennaltaehkaisemiseksi-ja-siihen>).

Hankeavustus

Avustus on haettavana 19.12.2024-12.2.2025. Avustukseen liittyen järjestetään infotilaisuus 13.1.2025 klo 15.00–16.00.

Infotilaisuuden Teams-linkki löytyy [täältä](#)

(<https://tapahtumat.oph.fi/event/ed88R>). Hankeaika on päätösten antamisesta kevätlukukauden 2027 loppuun saakka (31.7.2027).

Mikäli hankkeissa tuotetaan erilaisia materiaaleja, tulee materiaali julkaista avoimella lisenssillä ja Opetushallitus arvioi materiaalien soveltuvuuden valtakunnalliseen levitykseen.

Säädösperusta:

- Valtionavustuslaki 688/2001

Kuka voi hakea (#anchor-kuka-voi-hakea)

Hakemuksen voi joko tehdä yksittäinen opetuksen järjestäjä tai useat opetuksen järjestäjät yhteishankkeena. Avustusta voidaan myöntää vain kunnille, kuntayhtymille tai muille opetuksen järjestäjille, joilla on joko velvollisuus tai lupa perusopetuksen järjestämiseen tai oppilaitoksen ylläpitämiseen. Hakemuksissa tulee huomioida alueellinen kattavuus sekä alueen mahdollinen kaksikielisyys. Verkostoa suunniteltaessa on hyvä huomioida esimerkiksi hyvinvointialueet sekä poliisilaitosten toiminta-alueet.

Mikäli avustusta haetaan yhteishankkeelle, yksi verkosto eli yhteishanke hakee avustusta yhdellä hakemuksella. Avustuksen päähakijayhteisönä toimii verkoston koordinaattoriksi valittu hakukelpoinen opetuksen järjestäjä. Hakemuksessa tulee kuvata yhteishankkeen muut hakukelpoiset osapuolet yhteys henkilöineen ja vastuualueineen sekä opetuksen järjestäjien kesken yhteisesti sovittu hankesuunnitelma.

Yhteishankkeen osapuolet laativat yhteistyösopimuksen päähakijan kanssa. Päähakijan ja tämän yhteistyökumppaneiden välisiä sopimuksia ei toimiteta Opetushallitukselle hakemuksen liitteenä, vaan vain erikseen pyydettyä. Ohjeet yhteistyösopimuksen laatimiseksi löytyvät [yleisohjeen](#)

(<https://www.oph.fi/fi/yleisia-ohjeita-valtionavustusten-hakijoille-ja-kayttajille>) kohdasta 1.8.

Toimijat, jotka eivät ole hakukelpoisia, kuten esim. järjestöt, yliopistot/korkeakoulut, harrastusorganisaatiot, yritykset ja yhdistykset voivat olla hankkeissa mukana palveluntarjoajina (hakulomakkeen kenttä "Muut yhteistyökumppanit" ja hankkeen talousarviossa kenttä "Palvelut").

Valtion oppilaitokset voivat olla valtionavustusta saavissa hankkeissa mukana (hakulomakkeen kenttä "Muut yhteistyökumppanit"), mutta ne eivät voi olla valtionavustuksen hakijana tai yhteishankkeen osapuolena.

Haettava rahoitus ja rahoituskausi (#anchor-

haettava-rahoitus-ja-rahoituskausi)

Huomioi, että avustukset myönnetään sillä ehdolla, että eduskunta hyväksyy vuoden 2025 valtion talousarviossa tarkoitukseen varatun määrärahan. Opetushallitus asettaa haettaviksi valtion vuoden 2025 talousarvioon sisältyvästä momentin 29.10.20.1.05. määrärahasta valtionavustusta **noin 4,8 miljoonaa euroa** kiusaamisen, häirinnän ja väkivallan ehkäisyyn ja puuttumiseen perusopetuksessa.

Valtionavustusta myönnetään enintään 95 % hankkeen kokonaismenoista, joten hankkeen omarahoitusosuus on vähintään 5 %.

Avustuksen käyttöaika alkaa avustuspäätösten hyväksymisen jälkeisenä päivänä ja päättyy 31.07.2027.

Tarkennettuja tietoja hyväksyttävistä kustannuksista:

- Avustusta ei voi käyttää avustuksen saajan perustoiminnan rahoittamiseen.
- Avustusta voidaan käyttää henkilöstön osaamisen kehittämiseen, mutta hankkeet eivät voi keskittyä pelkkään henkilöstön täydennyskoulutukseen.
- Avustusta voidaan käyttää arviointi- ja selvitystoimintaan, opinnäytetöihin tai tieteelliseen tutkimukseen, silloin kun se on hankkeen tavoitteiden saavuttamiseksi perusteltua.
- Mahdolliset laitehankinnat tulee perustella hakemuksessa. Laitehankintoihin hyväksytään myös hankkeen käytössä olevien laitteiden leasing-menot hankkeen keston ajalta. Nämä leasing-menot tulee ilmoittaa hankkeen kustannusarvion Laitehankinnat -kohdassa.

Hakeminen ja hakuohjeet (#anchor-hakeminen-ja-

hakuohjeet)

Avustushakemus tehdään sähköisellä hakulomakkeella. Haku aika päättyy 12.2.2025 klo 16.15.

Hakijan tulee tutustua [Yleisohjeeseen avustuksen hakijalle ja käyttäjälle](https://www.oph.fi/fi/yleisia-ohjeita-valtionavustusten-hakijoille-ja-kayttajille) (https://www.oph.fi/fi/yleisia-ohjeita-valtionavustusten-hakijoille-ja-kayttajille) ennen hakemuksen laatimista.

Lisätietoja ja neuvontaa antavat henkilöt yhteystietoineen kuvataan rahoitushakusivun alussa.

Näin hakemus arvioidaan (#anchor-nain-hakemus-

arvioidaan)

Hakemuksia arvioidaan seuraavien kriteerien perusteella:

- hankesuunnitelman toteuttamiskelpoisuus ja laatu
- hankkeessa tavoiteltavien tulosten ja vaikutusten merkittävyys
- hankkeen kustannusarvion realistisuus suhteessa hankkeen tavoitteisiin ja haettavissa olevan rahoituksen määrään
- aiemmat näytöt verkostojen koordinoinnista ja kiusaamisen, häirinnän ja väkivallan vastaisesta työstä
- hankkeen alueellinen laajuus ja kattavuus
- toimenpiteet alueellisen monialaisen yhteistyön kehittämiseksi ja vakiinnuttamiseksi
- hanketoiminnan oppilaskeskeisyys ja oppilaiden sekä huoltajien osallistaminen
- hankkeen tulosten ja tuotosten hyödynnettävyys ja toimenpiteet niiden levittämiseksi
- hankkeen tulosten ja tuotosten ylläpito ja kehittäminen avustuksen käyttöajan jälkeen

Arvostamme mikäli hankesuunnitelmassa on huomioitu kokoaikaisen hanketyöntekijän palkkaaminen toteutusta varten. Niillä alueilla, joilla on mahdollista, arvostamme kaksikielistä yhteishanketta ja hakemuksissa huomioidaan myös alueellinen laajuus ja kattavuus ruotsinkielisestä näkökulmasta.

Rahoituspäätökset (#anchor-rahoituspaatokset)

Kaikkiin määräaikaan mennessä vastaanotettuihin hakemuksiin annetaan päätös. Päätökset pyritään tekemään 31.3.2025

mennessä.

Päätös lähetetään hakemuksessa ilmoitetulle yhteyshenkilölle, allekirjoittajille sekä hakijaorganisaation viralliseen sähköpostiosoitteeseen Opetushallituksen sähköisestä valtionavustusjärjestelmästä.

TILAA UUTISKIRJEEMME

© Opetushallitus 2025